

significat. Ceteri vero eos qui precibant. et qui sequebantur et qui obuiabant representant.

De graduale . R .
Ost epistolam cantat graduale seu Responsorium quod pertinet ad opera actus vite ut notet nos operibus rñdere eis que in lectione audiuius scz predicatōnem Rursus qz iohannes predicabat pñlam dicens Penitentiaz agite appropinquit enim regnū celoꝝ. Et itez. facite dignos fructus penitentie Merito post epistolaz graduale sequitur. qd penitentie lamentum insinuat. ppter qd in diebus penite. de officio tollitur. ut iam diceb. Tercio iteo post epistolam graduale sequitur. qz post pdicatōnez iohānis discipuli secuti sunt christū sicut iob. euāgelista describit Stabat inquit. iob. et ex discipulis eius duō. et respiciens iherū antbulātem dixit Ecce agnus dei. et audierūt duo discipuli eum loquentem et secuti sunt iohannē Ad hoc cantus epistolam comitatur. qz predicaciones predicatorū secuta sunt gaudium ecclesie et dei laudes et precoma de credentiu conuersione. quia per graduale conuersio de iudeis per versum ouersio d gētibz p alleluia uerius qz in fide leticia. p sequentiā canticum victoris figuratur. Alia ratio ponetur sub ti. de tractu. In quibusdā tñ ecclesijs graduale antē eplam cantatur. ad notandum qz predicator pzi9 ope et postea verbo debet docere. Dicē autē graduale ut gradale. a gradibus scz humilitatis significans ascensus nostros d virtute in virtutē sicut filij israhel de mansione in mansionem pcesserunt. ut tñ videatur deus deoz in sion. Unde in deuto. terra nostra mōstruosa est. hoc terra est celestis iherusalem. que p cogitationem celestium habetur. ouenit em̄ generale illi qui nec dum ascendit de virtute in virtutem s; adhuc in oualle positus lacrimaz. iam tñ ascensiones in corde disponit. Recti9 ergo faciūt qui graduale nō festiuis et modulatis uocibus offerunt. s; quasi cantum grauem et asperū simpliciter potius et lamentabiliter canunt tñ responsorium. per quod et predicatio noui te. figurat. alicui9 lectio et epistola que significat predicatōnem re. te. canitur. ut si quis forte aurib9 obturatis depresso ammonitōne re. te. non excitatur. saltem excelsa modulātōne noui demulceatur. Veruntē et lector et cantor officium suū impleturi et gradum ascendunt. qz doctoz perfectōne vite vulgum transcendere debz. Potest etiā dici qz p epistolam iohannis. per graduale apostolorum predicatio intelligitur. p alleluia deuotio et leticia. Rursus per lectionem re. te. per cātum nouum intelligitur testa. sic ergo cantus suauior ē lectione sic nouum testamentū suauius ē re. Secundo dicit graduale a gradibus altaris sic et all'a cantatur ad notandum pmissos virtutū gradus In profestis vero diebus in medio chori ante gradus altaris cantatur. ad significandum qz in corde quōd est in medio corporis pre-

missos gradus fundare debemus. Tercio dicit graduale qm̄ apostoli post dñm gradiebantur ut iam dicitur Responsorium vero dicitur. qz versui vel epistole correspondere dz. ut si in epistola agatur de gaudio et in responsorio similiter si ibi de tristitia et hic similiter. ne possit nobis impropere. quod dominus dicit Cantauimus vobis et non saltastis. lamentauimus et non plorastis Unde apostol9. Gaudere cum gaudentib9 et flere cum flentibus. Dicit etiā responsorium qz choro respondente illud incipientibus causatur. ppter quod significat vitam actiuam. in q̄ sancti se adiuicem hortantur. ut ad eternaz pueniant vitam. Potest tamen responsorium ad responsionem apostolorum referre. qm̄ xpo vocante et dicente. venite p9 me ipi non tamē verbo s; ope responderunt. qz relictis omnibus secuti sunt eum. et gradiebant post dñm discipuli. post magistrum. de hoc in prohemio quinte partis. Significat autē graduale seu responsoriū laborantes in hac vita. et loto non dicitur infra octauas pasce et penit. p quas octaua nostre resurrectionis designantur qm̄ omnis laboris expertes erimus. Absterget deus omnem lacrimā ab oculis sanctoz suoz. itaqz in graduale seminamus in all'a metemus. Versus responsorij sic vocat. qm̄ in eo fit reuersio ad ipsum responsoriū put sub ti. de all'a dicitur. Rursus graduale bonum opus et vitaz presētē. in qua semmamus et a dño peregrinamur significat. Versus vero adiutoriu designat. versus ergo post graduale canit qz adiutorium nobis ē necessariū qm̄ diu i hoc argastulo detinēti. Graduale plane incipitur ne nimis versus ascendat. in quō designant qui religionem. ppter eius austeritatem ingredi metuunt. versus vero alte. in quo designantur qui ieiunando orando et alia bona faciendo ascendunt non timentes carnem quam cum vicij et occupiscentijs mortificant. Ad hoc qm̄ vnus solus versus cantat ad monēdū qz quis ē qz secū fragilitatē suam tractet. et qm̄ qz gradū timore versus alte nō inclinet. in quo etiā significat hi qui ostentatōne pprie fragilitatis quie quid agunt humiliter agūt. fimeo tñ versu vox fiducialiter exaltatur. in quo designatur. qz de misericordia dei ofisi fiducialiter omni sue actōni insistent. Cantatur autē graduale a pfectis put in ei. sequenti dicitur Porro responsorium quod in missa cantatur nec perfecte nec imperfecte repetitur nec gloria patri subicitur quod tamen in responsorio aliaz sit horarum. Circa quod attendendum est qz alie canonicē hore in stitute sunt ad referendum deo laudes p diuersis beneficijs in illis horis ab eo receptis. Pinc est qz lectō in illis primo dicitur in q̄ beneficiū vel pars eius in illa hora datum designatur. Postea cantatur responsorium in quo laus beneficii correspondet. quia ergo laus repeti debet iuxta illud apostoli. Gaudete in domino iterum dico gaudete. id est laudē deo dicite. ite o bmoī

responsorium repetitur. sed et quia quis benefactori suo tenetur. deo vero nihil aliud possum nisi gloriam et honorem offerre. ideo in fine responsorii. et cuiuscumque nocturni. nisi in lectioibus aliquod beneficium totum vel pars eius est repetitum. referimus gloriam et gratiam trinitati. Responsorium autem quod in missa cantatur. gratiam designat ut premissum est. Responsorium apostolorum christo eos vocante omnia relinquentium. quod ergo illi nihil fecerunt. pro quo iterum eos vocari oporteret. ideo responsorium illud nullomodo repetitur. licet nec cum gloria patri finitur. quod non ad gloriam sed ad luctum vocati sunt. dicente domino in luc. sicut misit me pater et ego mitto vos. Et nota quod gregorius. ambrosius. et gelasius operati fuerunt gradualia tractus et alleluia. et ea ad missam cantari statuerunt. Quorum quoadmodum solum responsorium cantatur in missa. quoniam solum alleluia quoadmodum responsorium cum alleluia. quoniam cum tractu quoadmodum alleluia cum tractu. de quo dicitur in vii. parte. sub tit. de septem diebus post pascha.

Quia post luctum sequitur consolatio. Itaque beati qui lugent. quoniam ipsi consolabuntur. ideo post graduale cantatur alleluia. quod est leticie canticum et auditum ab angelis de cantari. sicut legitur in apocalypsa. Rursus quia ascensus de virtute in virtute. quos per graduale diximus significari. sepe tediosi essent nisi gaudium haberet admixtum sicut filii israel multa inconuenientia acciderunt quando de mansione in mansionem processerunt. ideo post graduale cantatur alleluia. Et hoc penultimo. Platee tue sternentur aurum mundo et candido et in vicis eius cantabitur alleluia. Est autem alleluia laus angelica sententia quidem breuis. magnam continens iubilum siue incitans ad iubilum. Iubilat enim ecclesia. sciens quod gradus restat via usque ad montem dei ore. quod interpretatur mensura. timens quod fideles obdormiant in fide. et faciat vitulum conflatilem. id est lasciuant in temporalibus. Et est alleluia hebraicum nomen. vocabulum siquidem significans potius quam exprimens ineffabile gaudium ab hac vita peregrinorum. Gaudium videlicet angelorum et hominum in eterna felicitate letantium. quod nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. Cuius verbi expositio secundum Ieronymum. iij. ex centesimo duodecimo psalmo habetur cui cum alleluia premitur in titulo. statim psalmus. exponendo titulum incipit. Laudate pueri dominum. Unde secundum eum alleluia interpretatur. laudate pueri dominum. Augustinus vero sic exponit. Al. id est saluum. le. id est me. lu. id est. fac. ia. id est domine. Hieronymus si. alle. id est cantate. lu. id est laudem. ia. id est ad dominum. Gregorius sic. alle. pater. lu. filius. ia. spiritus sanctus. vel alle. id est lux. lu. id est vita. ia. id est salus. Magister petrus antiochenus. sic. al. id est altissimus. le. id est leuatus est in crucem. lu. id est iugebant apostoli. ia. id est iam surrexit Petrus manducator dixit super apocalyp.

et augustinus in glosa psalterij. quod alleluia verbum est imperatiui modi. et sonat allelu. id est laudate. ia. id est vniuersalem. vel ia. id est inuisibilem scilicet deum. quasi laus inuisibilis dei. et quoniam alleluia future beatitudinis. quasi proprium est vocabulum. merito magis eo tempore id est paschali frequentatur. quo christus resurgens eius beatitudinis spem nobis tribuit et promissum. prout ibi dicitur. Quod enim alijs temporibus caneretur ad missam olim ecclesie romane consuetudo non erat. sed a beato gregorio constitutum. immo potius restitutum est. Nam cum prius tempore damasi pape fuisset eadem consuetudo defecerat. Hieronymus dicit quod alleluia dicatur in missa tractum esse de ecclesia iherosolymorum. Cuius igitur alleluia post graduale canticum videlicet leticie post luctum penitentie sum opere nitentes exprimere magnitudinem consolationis que reposita est lugentibus. Iuxta illud. Beati qui lugent. quoniam ipsi consolabuntur. Iubilantes potius quam canentes vnaque breue digni sermonis sillaba in plures neumas pertrahimus. ut iocundo auditu mens attonita repleatur. et rapiatur illuc ubi semper erit vita sine morte et dies sine nocte. Est enim alleluia modicum in sermone. et multum in neuma. quia gaudium illud magis est quam possit explicari sermone. Neuma enim seu subitum qui fit in fine exprimit gaudium et amorem credentium et quanta leticia et laus secuta sit per fidem predicatione audita. Iuxta illud. Audiuit et letata est sion. etc. Et in canticis Exaltabimus et letabimur in te. Qui fit neuma dicitur in prohemio quinte partis. Quando autem dicitur sequentia non dicitur neuma post alleluia. prout sub titulo de sequentia dicitur. Potest etiam alleluia referri ad exultationem eorum qui de miraculis christi gaudebant laudantes dominum et dicentes quia vidimus hodie mirabilia. et quia visitauit dominus plebem suam. tunc enim cantabatur in iubilo alleluia. quod omnis plebs ut vidit tedit laudem deo et gaudebat de vniuersis que gloriose fiebant ab eo. Nunc est quod a septuagesima usque ad pascha non cantatur alleluia. quia tempore tristitie non debet de cantari canticum leticie. prout ibi in prohemio sexte partis dicitur. Porro quod alle interposito versu repetitur. et sic bis in missa dicitur. designat eterne vite gaudium. et quod interiecta leticia facti geminas glorificationis stolam accipient anime videlicet et corporis. Nam secundum stolam mentis seu anime exultabunt sancti in gloria. in eu. etc. scilicet stolam carnis fulgebunt et tanquam scintille in arundineto discurrent. Et hoc dicitur in sexta parte sub sabbato i albis. Versus ergo nihil sinistrum aut triste sed totum iocundum et dulce debet sonare quales sunt illi Dominus regnauit decorem. Dominus regnauit exultet terra. Iubilat deo. Iustus ut palma florabit. etc. Quoniam absterget deus omnem lacrimam ab oculis sanctorum. ut iam n. e. l. n. t. q. p. t.

Alleluia

Verfus quod dicit a reuertendo eo qd p eum reuertimur ad alleluia qui p9 alleluia sequit. qz significat opatione que laudi coniungi dz. qz no bn deum laudat qui bene opari cessat. Per hoc v9 qd all'a cum neuma repetitur laus et gaudiu in effabile patrie significat. In nonnullis ecclesijs alleluia cantatur a pueris. graduale a magis vt notetur qd ex ore infantium deus pficit laudem. et ps Laudate pueri dnm. cui9 ps ti. e all'a. Illi em qui pueri sunt laudi xpi oueniut. fortes em in fidez in tollerando aduersa. que pugnare possut. tra amalechitas graduale debz cantari.

Circa hoc notandu e qd cantorū alij sunt qui in choro cantus voce magna distribuūt. hi sūt rectores ecclesie qui deum laudāt. et alios vto et exemplo ad laudandum munit. Alij sūt pueri. qui graduale in gradibus cantant. hi sunt actiui de virtute in virtutem caritatis gradibus ascendentes. qui dum graduale inchoant alios ad opunctionem inuitant. Dum versum cōcīnūt ad se redeuntes suas cogitationes accendunt. et dum illum finiunt se bonū certamen certasse. et cursum insinuāt consumasse. Alij sūt pfecti viri qui in alijs eccl'is alleluia vlt' et act9 in pu pitis oīnūt. Hi sunt contemplatiui carnez affligentes et mentes excedentes quoz ouersatio est i celis nō est hic hoim s; angeloz. Sequentia vero non illi soli decantant. s; chori cōmuniter iubilant. qm iubilus eternus et ineffabilis angelis erit omunis et hominibus. Debet etiaz all'a in gradibus et versus orientez decantari. et qm vitam cōtemplatiuam significat debz legi in alcio ri loco. q; respōsorium quod actiuam designat. Rursus in quibusdā ecclesijs cantās all'a sumit aliquid in manu vt insinuet se deum nō solum voce s; et opere collaudare seu man9 ducit. iuxta ps Omnes gētes p. m. In plerisq; etiā ecclesijs alleluia de trinitate cantant in dñicis dieb9 scz Bñdictus. vel qualis pater. vt fidem hilariter profitentes ad spem perueniant. Et attende qd alleluia dñicalia a penthe. vsq; ad aduentū sepe omittimus. qm aliter et aliter in alijs et in alijs gradualibus disponuntur. Ea igitur diligens cantoz attendat et diligenter vniuersitatibus officiorum assignet.

Dominica Septuagesime vsq; ad vigiliāz pasche scz in diebus et officijs luctus qz tūc canit carmē leticie loc. o alleluia qd significat exultationez habitam d spe eterno. dicunt tractus ex institucōne thelephori pape. Dicit aut tract9 a trahendo. qz tractim et cum asperitate vocum et p̄olixitate verborū canitur eo qd miseriā et laborē presētis incolatus insinuat. de quo ps. Deu. m. qz. in eo. me. p. est. In tractibus em repñtatur longa sanctorū patrum expectatō et iudeoz captiuoz meror et afflictō qui tpe babilonice captiuitatis sedentes super flumina babilonis et flentes in salicibus sua organa suspenderunt. qd temp9 ecclesia repñtat. a. lxx. cantica leticie subticendo et tractus dicent

do. Tatum aut inter est inter alleluia et tractu quantum inter leticiam et tribulationem. Item tatum interest inter respōsorium cui omnes respondent. et tractum cui nemo. quantum inter actiuam et cōtemplatiuam vitam. Est autem tractus medius inter respōsorium et alleluia. vt dicetur in sexta parte sub ti. de septem diebus post pascha. Porro tractus quia gemitum et canticum lacrimabile exprimit lacrimas sanctorū siue in actiua siue cōtemplatiua vita repñtat. Vñ tractus dicit. quasi sancti suspirantes ab imo peccatoris gemitum trahunt. quia licet spe gaudeant vt mouet alleluia. tamen hic in valle lacrimarū cōmorantes habent irriguum superius et inferius. quod tractus mystica. gemit em flebiliter pro dilectione superne beatitudinis. et super flumina babilonis sedentes patrie sue memores. Item et lacrimas fundunt pro suis et aliorū excessibus. dum ex vicinitate babilonici fluij seipos vident sepe aspersos et alios penitus immersos ipsius fluij rapiditate ferri deorsū. Sed qz hic ploratus quādoq; est respectu superni gaudij. qm respectu nostre miserie. ideo tractus similiter qm est de leticia pro superiori irriguo. vt de profundis et alijs huiusmodi. De vtroq; irriguo tractat gre9. i. li. iij. dialogorum. c. xxxiiij. Et est aduertendum. quia post duos tractus tribulationis sequitur tractus leticie. pro ut sub dominica septuagesime et dominicis sequentibus videri potest. et hoc ideo qz p9 duos dies sepulture domini occurrit tercius resurrexerit. Rursus qz gaudij sanctorū nō ē hic plenu et cōtinuum s; sepe interrumpitur. ideo ecclesia quādoq; interponit tractum vt in tpe septuagesimali. et cum in sabbato paschali post alleluia sequitur tractus. quia hoc gaudium non expedit sine fletu. In sabbato tamē in albis duplicatur alleluia. quia in eterna vita perfectum erit gaudium glorificata carne cum anima et completa resurrectione sanctorum cum resurrectione xpi. Sane in dñica septuagesime vsq; ad quartaz feriā cinez. dicunt tractus solum in dñicis dieb9 eo qd ppl's tunc melius ouenit in ecclesia. qui indiget edoceri qualiter captiuitatez diabolicam p babilonice significatā debz dplorare. Tract9 em tēpus babilonice captiuitatis spñtat. s; post dictam feriā que est caput ieiunioz magis frequentatur. quia tunc magis est temp9 meroris et afflictionis. vt pote ordinatum ad excutiendum iugum diaboli et captiuitatis p merorem cōtritionis et humilitatem confessionis atq; asperitatem satisfactionis que precipue in ieiunio vigerit. Sed et licet dñica dies resurrexerit figuret. tamē in dominicis septuagesime cantica leticie subticentur. et tractus dicuntur quia iudei toto septuagenario babilonice captiuitatis cōtinue afflicti fuerunt et nos in isti9 vite septuagenario que p septenariū. et p osequēs per septuagenarium ducitur continue dolores. et miseria experimur donec ad octauam vere et

perfecte et non figurate resurrectionis per xpi misericordia veniam? Postremo considerandum est quod versus sequentiaz bini et bini sub eodem cantu dicuntur. quod ideo contingit. quia ut plurimum bini per richmos sub partibus componuntur. quod in versibus tractuum non reperit qui ex sacra scriptura ut plurimum sumuntur. ideoque in tanto ne queunt combinari. Rursus illi sub vno cantu combinantur ad notandum quod exultatio vite caritatis in vno deo perficitur. sequentia enim exultationem. combinatio caritatem designat. versus vero tractuum. quia maiorem significant. singulariter decantantur. iuxta illud ps. singulariter sum ego de nec transeam. Hec. solus sedebam quia amaritudinem plenus eram. Non est etiam omittendum quod licet regulariter graduale vel alleluia immediate sequatur epistolam. ne nos musicus ille reprehendat. Cantauimus et non saltastis lamentauimus et non planxistis. Alleluia enim cantatur per saltationem. graduale pro planctu subiungit penitentiae. hoc tamen fallit in sabbatis quatuor temporum et in quarta et in sextis feriis maioris hebdomadae et in quibus tractus immediate sequitur epistolam et hoc ideo. quia in illis diebus musicus ille nobis aufertur. Nam in dicta quarta feria vendit. et in sexta crucifigitur. quod in dictis sabbatis. quod ad quid repetitur. et ideo ad maiorem luctum in fine tractuum in illis immediate epistolam comitatur. Quod autem tractus maiorem insinuet luctum quod graduale per hoc inuitur quod nunquam cum alleluia cantatur. nisi ob specialem causam in sabbato paschali

De sequela

Post alleluia prosa seu sequela dicitur. quod est similiter canticum exultationis. ad notandum geminam glorificationis stolam quam sancti accipiunt. prout iam premissum est. Cantatur autem sequentia ab omnibus simul in choro ut notetur concordia caritatis. talis enim laus deo placet. Vnde in cantic. Vulnerasti cor meum soror mea sponsa mea in vno oculorum tuorum. Ideo dicitur in vno ut notetur concordia et voluntas vniformis quia laus sic facta est cibus delicatissimus deo haec est tunica illa inoffensibilis. quam deus non patitur scindi. de hoc dictum est sub titulo de alleluia. et dicitur in prohemio. v. parisi. vbi de antiphonis agitur. Mocterus abbas sancti galli in theutonia primo sequentias per neumis ipsius alleluia composuit et Nicolaus papa ad missas cantari coecepit. h. et hermannus tractus theutonie iuuentor a stralabij composuit sequentias illas. Rex omnipotens. et Sancti spiritus. et Aue maria. et antiphonaz Alma redemptoris mater. Et simon bariona. Petrus vero composuit illam. Salve regina. Quidam vero rex francie robertus nomine. composuit sequentiam illam. Veni sancte spiritus. et ymnus. Chorus noue iherusalem. Antiquitus enim mos erat ut semper alleluia cantaretur cum neuma. sed postea dicitur papa instituit loco illius neume in precipuis festiuitatibus sequentias dicitur. Quando ergo non dicitur alleluia. non debet se

quentia dicitur quoniam loco neume eius dicitur et ideo significat quod neuma. scilicet eterne vite gaudium et delicias que nullo verbo exprimi possunt. et ideo per neuma que est vox non significatiua intelliguntur. Et inter est quod quedam sequentiae antiquae solent verba noua et incognita habere et inusitata. tum quia celi gaudium secretum atque incognitum mortalibus est. tum quia nobis incognitus est modus laudandi deum in patria. tum quia iubilus cordis in presenti vita incognitus est ad plenum. tum quia omnia noua sunt pulcherrime decorata. Hodie vero sequentiae cum voce significatiua dicantur ad notandum quod in illa magna festiuitate vite eterne iubilus plene scitur. Sequentiae vero eterne vite mystice laudes. Iuxta illud. Beati qui habitant in domo tua domine. etc. Dabit verba laudiflua. et dulcem atque suauem cantum. quia ibi omnia erunt plena laude et melodia celestis organi habundabit dulcissima leticia. quia sicut letantium omnium habitatio erit ibi. Rursus quoniam laudes eterne tatis verbis humanis plene non resonant. ideo quedam ecclesie mystice neumatizant sequentias sine verbis. aut saltem aliquos versus eorum nulla enim erit significatio verborum necessaria. vbi singulorum corda patebunt singulis intuentibus librum vite. et vbi idem erit testis accusator et iudex. Et nota secundum isidorum quod prosa est producta oratio a lege metri resoluta sic dicta ex eo quod sit profusa. Sequentia vero dicta est. quia neuma iubili sequitur. et hic et in euangelio dicitur sequentia. e. in numero singulari.

De mutatione sacerdotis. R. Acten dum epistola lecta fuit et choro graduale psallente sacerdos tacitus ab dextris partibus sedebat altaris insinuans quod iohanne predicante christus quodam modo tacebat. quia non predicabat aperte. sed dicitur euangelium surgit. quia ut euangelista tradit. Postquam iohannes tradit est venit iherosolimus in galileam predicans euangelium regni dei. et quoniam sedes victoris est sedes sacerdotis. victoria christi recte significat. qui post iherosolimum vicit diabolum. Nam reliquit eum tempore et accesserunt angeli et ministrabant ei. Post dictam ergo sequentiam surgens sacerdos. et ad sinistram altaris partem accedens pronunciat euangelium. significans quod christus non venit vocare iustos sed peccatores. Iuxta quod ipse in euangelio dixit. quia non indigent qui sani sunt medico. sed qui male habent. Per dextram enim iusti. per sinistram vero peccatores significantur. propter quod dominus in iudicio statuet quidem oues a dextris. edos a sinistris. De hoc dictum est sub titulo de oratione. Quidam tamen dixerunt quod ideo sacerdos in principio missae consistit ad dextram cum vero pronunciat euangelium conuertitur ad sinistram. et circa finem iterum reuertitur ad dextram. quia cultus dei primo fuit in populo iudeorum et iudea tunc erat a dextra